

עין משפט ונר מצוה

צא א מיי פ"ח מהל' אבות הטומאה הלי"ב:
צב ב מיי שם הלי"א:
צג ג מיי שם הלי"ב:
צד ד מיי שם הלי"א:
ה נמיי פט"ז מהלכות טומאת אוכלין הלכה ח ועכס"מ:
ו מיי פ"ח מהלכות אבות הטומאות הלכה יא:

רבינו גרשום

האוכל אוכל שלישי למה גופו שני: נעשה גופו שני לקדש. כלומר ואינו יכול לאכול קודש: והא אף אני לא אמרתי אלא בתרומה כו'. כלומר והא סבירא ליה לר' יוחנן דסבר ר' יהושע אף אני לא אמרתי אלא בתרומה (ו' ופשוט)
הוא אמר חולין שנעשו על טהרת הקדש וקשיא דר' יוחנן (וארבי יוחנן): אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן איכא דאמר אליבא דר' יוחנן אפי' אוכל שלישי שנעשו על טהרת הקדש נפסל גופו מלאכול בקדש. ואיכא דאמר לא אמר אלא בתרומה הויאל לקמן בשילהי דהילכתא: שני הוא דלא הוי הא שלישי הוי. כלומר אין שני לתרומה הא גופו חשיב שלישי ונפסל מלאכול בתרומה: הראשון שבחולין טמא וכתומא. כלומר ואיתו ראשון שנגע בשני השני פוסל ואינו מטמא (קדש) [תרומה]: והשלישי נאכל בנויד הדמע. כלומר נאכל עם דמע של תרומה ואינו חושש שרביעי בתרומה ליהא לדבריו הכל ונמי קרי דמע תרומה שנדמע בטמא חולין: (א"ל הנח לנויד הדמע כו' כיון דמועד אחד בטמא) ואי אמרת נפסל גופו מלאכול תרומה ספינן ליה כו' כלומר כיון דאותו חולין שהוא שלישי נתערב בדמע של תרומה דמי כחולין שנעשו על טהרת תרומה ואי אמרת (הא אני) דהאוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה נפסל גופו מלאכול בתרומה ספינן ליה כו' א"ל הנח לנויד הדמע כו' כלומר כיון דתרומה נדמע באחד ומאה כי קא אכיל פרס מחולין דהן כארבעה ביצים לא אכיל כוית מתרומה דלא חשיב על הכל חולין שנעשו על טהרת תרומה:

^(א) נראה דנ"ל ואי' שמע דמחולין שנעשו על טהרת הקודש אין נעשה גופו שני לקודש.

לד:

סברי דאין שלישי בחולין שנעשו על טהרת קדש דהאי אף אני לא אמרתי היינו האי דקמני צברייתא בצוק מילתיה דרבי יהושע בחולין שנעשו על טהרת תרומה אבל בתמלה לא פירש רבי יהושע עד ששאלו ר"א ואם איתא דחולין שנעשו על טהרת קדש יש בהן שלישי היה לו לפרש דלא מיירי זהו כדי שלא יבא לטעות ולומר דאיירי בכל דבר שיש בו שלישי אלא ודאי אין בו שלישי ולכן לא הוזכר לפרש דאיירי בתרומה ואע"ג דליכא קדש ענמו שיש בו שלישי סתמא דמלתא לאו צדידיה איירי דאין דרך לאכול קדש שנטמא ובני אדם גדילין ממנו: **אמוראי** נינהו ואיבא דרבי יוחנן. לא ר"ל הא ידידי הא דרביה דמסתמא דהא דקאמר לעיל מאי אהדרו ר"א ורבי יהושע אהדי לא מסבירא אומר כן דאין זה הדבר תלוי בסברה אלא קבלה היתה צידו:

והשלישי נאבץ בנויד הדמע. גלשון שני פירש בקונטרס ונראה לו עיקר דאיירי בחולין גרידי ומטמא ופוסל דקאמר היינו את התרומה השלישי נאכל אפילו הוא מויד הדמע ונגע בשני לטומאה דה"ל שלישי מותר לאוכלו אבל נגע בשני קודם ו שיערבו בו תרומה לא נריכא לאשמעינן דאכתי הוו חולין גרידי ולית זהו שלישי ודייק ע"כ כיון דמויד הדמע הוא על טהרת תרומה צעי מיכליה והוי חולין

נעששו על טהרת תרומה ואי אמרת שלישי ידיהו פסיל לגופיה לתרומה ספינן להאי (א) ושרינן לאוכלו הלא נפסל גופו ע"י כן ואסור לטמא גופו ועוד הוה יכול להקשות היאך אוכל תרומה דקמני נאכל צמיד הדמע ומשני הנח למיד הדמע דליכא כוית כו' הלכך לא צעי ו לאכלניהו צטהרת תרומה דהוו להו חולין גרידי וקשיא לפי זה דהיה לו לפרש מטמא ופוסל את התרומה כיון דמיירי בחולין ועוד דמעיקרא דס"ד דאיכא כוית צבדי אכילת פרס בלאו מילתיה דעולא מיקשי ליה היאך נאכלין והא תרומה טמאה קאכיל ומפרש

ר"ת דבחולין גרידי איירי כדפירש בקונטרס ומטמא דקאמר היינו פוסל והשני פסול ואינו מטמא כלומר ואינו פוסל דאיתו ראשון שנגע בשני השני פוסל ואינו מטמא גופו כדפי' בקונטרס ומשני דלית זהו כוית כו' ואין נריך לשומרו על טהרת תרומה כיון דאין דעתו לערב אלא מעט שלא יהא כוית צבדי אכילת פרס וחולין גרידי נינהו ואין בהן שלישי ולא קרי ליה שלישי אלא משום דהוי מגע שני או משום שאם היה דעתו לתת בהן תבלין של תרומה הרבה עד שיהא כוית צבדי אכילת פרס יצטרך לשומרו על טהרת תרומה ונראה דוחק ונראה לפרש כפירוש קמא דאיירי בחולין שנעשו על טהרת תרומה ומטמא ופוסל את החולין שנעשו על טהרת תרומה דאיירי זהו דיש זהו שלישי ושלישי שבהן פסול ונאכל צמיד הדמע ויכול לערב ו תבלין של תרומה ופריך היכי ספינן ליה מידי דמפסיל ליה לגופיה והדר אכיל תרומה כדפירש הקונטרס ו צפירוש קמא ומשני דלית ביה כוית כו' ולא חיישינן אי אכיל ליה צפסול הגוף אע"ג דחאי שיעור אסור מן התורה הכא דפסול הגוף דרבנן לא החמירו ומה שהקשה דמ"מ היכי שרי לפסול גופו הא יא אמר ו צפ"ק דיומא (דף טו) לא תטמאו בהם ונטמאתם בהם מכאן לטומאת הגויה מן התורה נראה דמהתם לא ילפינן וו גופו שהרי אפילו כהנים אמרינן צפ"ק דר"ה (דף טז) דמותריס ליגע צשרן ונבלה ולא דרשינן מההוא קרא אלא דאם אכל אוכלין טמאין דנפסל גופו מלאכול תרומה וטהרות וכן צפרק אמרו לו (כרימות דף יג.) דאמר התירו לה למעוברת לאכול פחות מכשיעור אוכלין טמאין מפני הסכנה דוקא היינו נמי כשצאה לאכול בתר הכי תרומה וטהרות וצפרק צ' דטהרות בתר ההיא דהכא קמני הראשון והשני שבתרומה טמאים ומטמאין שלישי בתרומה פוסל ולא מטמא הרביעי נאכל צמיד הקדש ההיא צבא איירי בתרומה שנעשו על טהרת קדש והפסול וטומאה דקמני הוו בתרומה עצמה והרביעי שלה יכול לערב בתבשיל של קדש גמור והדר קמני הראשון והשני ושלישי שצקדש טמאין ומטמאין רביעי פוסל ולא מטמא חמישי נאכל צמיד הקדש האי צבא איירי צקדש גמור שנעשה על טהרת חטאת ועל טהרת פרה דלומה כדאמר צגדי אוכלי קדש מדרס לחטאת ואמר נמי במסכת חגיגה (דף יח:) יוסף חסיד שצכהונה ו היתה מטפחתו מדרס לחטאת לכן קאמר דאף הרביעי פוסל ובחמישי ענמו יכול לערב בו מאכל קדש שהוא קדש גמור אבל תרומה לחודה דלאו על טהרת קדש אין זה רביעי וקדש לחודיה דלאו יא לעהרת חטאת אין בו חמישי כדאמר בצוק פרק קמא דפסחים (דף יט.) דלא לישתמיט תנא וליתמי רביעי בתרומה וחמישי צקדש ואין לתמוה על התרומה ועל הקדש איך נאכלין כיון דטמאין הם דמאחר דבתרומה עצמה אין זה רביעי ולא צקדש חמישי ליכא איסורא ולפירוש רבינו תם איירי צבא דתרומה בתרומה גרידא וקורא לה רביעי לפי שרואה לערב מויד הקדש ושומרה מהיות רביעי וצבא דקדש איירי צקדש גרידא וחמישי נאכל צמיד הקדש לפי שרואה לאכול עמו קדש הנשמר צטהרת חטאת ומטמא היינו פוסל כדפירש צצבא דישא: **הנח** לנויד הדמע דאיבא בוית בבדי אבידת פרס. לא צבציל שיהא סתם מויד כן דצפרק אלו עוברין (פסחים דף מד. א.) וי' משמע דאיכא צסתמא כוית צבדי אכילת פרס גצי מקפה של חולין ושום ושמן של תרומה דקאמר התם וצפרק שלשה מינין (מויד דף לו.) הואיל וזר לוקה עלוי צכוית צבדי אכילת פרס אלא דצעי למימר דהכא איירי צבה"ג דליכא כוית צבדי אכילת פרס: אכל

השווחת פרק שני חולין

על טהרת הקדש לא. כלומר לית זהו שלישי: **לא מיבעיא קאמר.** כלומר אפילו זהני איכא שלישי: **והא אף אני לא אמרתי קאמר.** ורבה צר צר חנה אמרה לכן אהדרתה דר"א ורבי יהושע משמיה דרבי יוחנן וקשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן: **אמוראי נינהו.** רבה צר צר חנה ור' אסי דלית ליה לר' אסי האי אף אני לא אמרתי

אלא בתרומיהו אית ליה לרבי יהושע שנעשו על כו'. כדפרשית דצשלישי של חולין אלו קאמר הא שלישי לתרומה הוי וכיון דשלישי הוא פסול מיקרי ונהי דמנאי למינגע בתרומה מיכל מיהא לא מנאי אכיל: **לא שני הוי ולא שלישי הוי.** שאין שלישי עושה שלישי דהא קאמר רבי יהושע המאכל חמור מן האוכל חוץ מן השני או שלישי ולענין קדש: **קמ"ל.** דשלישי מיהא הוי וכי א"ר יהושע שאין נעשה אוכל כמאכל לנגיעה הוא דקאמר כגון האוכל אוכל ראשון דאי הוית משוית ליה ראשון הוי מנגעו שני אבל האוכל אוכל שלישי דכי עצדת ליה שלישי שרי צנגיעה לענין אכילת מודי דאסור אומדיוקא דייקנין מילתיה דלמר אין שני לתרומה אבל שלישי הוי: **הראשון שבחולין טמא ומטמא.** תרומה דעציד ליה שני לפסול את השלישי: **והשני.** שבחולין: **פוסל.** את התרומה: **ואינו מטמא.** דשלישי דתרומה לא עציד רביעי הלכך שלישי דתרומה לא מיקרי טמא אלא פסול:

והשלישי. של חולין: **נאכל צנויד הדמע.** צתבשיל שתרומה מעורבת בו כגון שלישי זה אם מקפה של חולין הוא מותר לתת לתוכו תבלין של תרומה ושום ושמן דתרומה ואלאולו ומדקמני זהו שלישי ש"מ בחולין שנעשין על טהרת תרומה קאמר וקמני נאכל צמיד הדמע: **ואי אמרת נפסל גופו מלאכול צתרומה ספינן.** להאי כהן מידי דפסיל לגופו והדר אכיל צהדיה תרומה כגון הנך תבלין: **הנח לנויד הדמע.** דלא איכפת לן אי אכיל תבלי תרומה צפסול הנוף:

דליכא ר"ת דבחולין גרידי איירי כדפירש בקונטרס ומטמא דקאמר היינו פוסל והשני פסול ואינו מטמא כלומר ואינו פוסל דאיתו ראשון שנגע בשני השני פוסל ואינו מטמא גופו כדפי' בקונטרס ומשני דלית זהו כוית כו' ואין נריך לשומרו על טהרת תרומה כיון דאין דעתו לערב אלא מעט שלא יהא כוית צבדי אכילת פרס וחולין גרידי נינהו ואין בהן שלישי ולא קרי ליה שלישי אלא משום דהוי מגע שני או משום שאם היה דעתו לתת בהן תבלין של תרומה הרבה עד שיהא כוית צבדי אכילת פרס יצטרך לשומרו על טהרת תרומה ונראה דוחק ונראה לפרש כפירוש קמא דאיירי בחולין שנעשו על טהרת תרומה ומטמא ופוסל את החולין שנעשו על טהרת תרומה דאיירי זהו דיש זהו שלישי ושלישי שבהן פסול ונאכל צמיד הדמע ויכול לערב ו תבלין של תרומה ופריך היכי ספינן ליה מידי דמפסיל ליה לגופיה והדר אכיל תרומה כדפירש הקונטרס ו צפירוש קמא ומשני דלית ביה כוית כו' ולא חיישינן אי אכיל ליה צפסול הגוף אע"ג דחאי שיעור אסור מן התורה הכא דפסול הגוף דרבנן לא החמירו ומה שהקשה דמ"מ היכי שרי לפסול גופו הא יא אמר ו צפ"ק דיומא (דף טו) לא תטמאו בהם ונטמאתם בהם מכאן לטומאת הגויה מן התורה נראה דמהתם לא ילפינן וו גופו שהרי אפילו כהנים אמרינן צפ"ק דר"ה (דף טז) דמותריס ליגע צשרן ונבלה ולא דרשינן מההוא קרא אלא דאם אכל אוכלין טמאין דנפסל גופו מלאכול תרומה וטהרות וכן צפרק אמרו לו (כרימות דף יג.) דאמר התירו לה למעוברת לאכול פחות מכשיעור אוכלין טמאין מפני הסכנה דוקא היינו נמי כשצאה לאכול בתר הכי תרומה וטהרות וצפרק צ' דטהרות בתר ההיא דהכא קמני הראשון והשני שבתרומה טמאים ומטמאין שלישי בתרומה פוסל ולא מטמא הרביעי נאכל צמיד הקדש ההיא צבא איירי בתרומה שנעשו על טהרת קדש והפסול וטומאה דקמני הוו בתרומה עצמה והרביעי שלה יכול לערב בתבשיל של קדש גמור והדר קמני הראשון והשני ושלישי שצקדש טמאין ומטמאין רביעי פוסל ולא מטמא חמישי נאכל צמיד הקדש האי צבא איירי צקדש גמור שנעשה על טהרת חטאת ועל טהרת פרה דלומה כדאמר צגדי אוכלי קדש מדרס לחטאת ואמר נמי במסכת חגיגה (דף יח:) יוסף חסיד שצכהונה ו היתה מטפחתו מדרס לחטאת לכן קאמר דאף הרביעי פוסל ובחמישי ענמו יכול לערב בו מאכל קדש שהוא קדש גמור אבל תרומה לחודה דלאו על טהרת קדש אין זה רביעי וקדש לחודיה דלאו יא לעהרת חטאת אין בו חמישי כדאמר בצוק פרק קמא דפסחים (דף יט.) דלא לישתמיט תנא וליתמי רביעי בתרומה וחמישי צקדש ואין לתמוה על התרומה ועל הקדש איך נאכלין כיון דטמאין הם דמאחר דבתרומה עצמה אין זה רביעי ולא צקדש חמישי ליכא איסורא ולפירוש רבינו תם איירי צבא דתרומה בתרומה גרידא וקורא לה רביעי לפי שרואה לערב מויד הקדש ושומרה מהיות רביעי וצבא דקדש איירי צקדש גרידא וחמישי נאכל צמיד הקדש לפי שרואה לאכול עמו קדש הנשמר צטהרת חטאת ומטמא היינו פוסל כדפירש צצבא דישא: **הנח** לנויד הדמע דאיבא בוית בבדי אבידת פרס. לא צבציל שיהא סתם מויד כן דצפרק אלו עוברין (פסחים דף מד. א.) וי' משמע דאיכא צסתמא כוית צבדי אכילת פרס גצי מקפה של חולין ושום ושמן של תרומה דקאמר התם וצפרק שלשה מינין (מויד דף לו.) הואיל וזר לוקה עלוי צכוית צבדי אכילת פרס אלא דצעי למימר דהכא איירי צבה"ג דליכא כוית צבדי אכילת פרס: אכל

מסורת חש"ם

א) טהרות פ"ב משנה ג, ז) נ"ל צפ' צתרא דיומא פ' א, ז) נ"ע"ש צתוס' ד"ה דליכא],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והשלישי וכו' ספינן להאי בהן ושרינן:

שיטה מקובצת

א] מודי דאסור מדיוקא דדייקין מיניה דאמר: ב] ושושן ושמן דתרומה ולאוכלו ומדקא מני ביה שלישי שמעת מינה בחולין: ג] אבל נגע בשני קודם שיעיר בו תרומה: ד] הלכך לא בעי למיכלניהו בטהרת: ה] וה"ל חולין שנעשו: ו] ויכול לערב בו תבלים של תרומה: ז] כדפי' הקונטרס בפי' קמא נמחקו מלות בפי' קמא: ח] אמר' בפי' תברא דיומא אל בפי' קודם שיעיר בו אסור לפסול גופו שהרי אפי' כהנים: ט] חסיד שצבכהונה היה והיתה מטפחתו: יא] וקדש לחודיה דלאו על טהרת חטאת: יב] דכפי' אלו עוברים משמע דבסתמא איכא כוית בבדי אכילת פרס: